

Bildningsförvaltningen
Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Kultur- och fritidsnämnden

Beslut om åtgärder 2025 inom miljö- och klimatprogram för kultur- och fritidsnämnden

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 7 december 2020 om miljö- och klimatprogram att gälla för perioden 2021 till 2030. Samtliga nämnder ska årligen fastställa valfria åtgärder för att beslutade mål och uppdrag ska kunna uppnås. Beslutade åtgärder utgör underlag för budget 2025.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden fastställer de åtgärder som ska gälla för 2025, enligt bilaga ”Förslag till valda åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2025”. Kostnader om 0,5 miljoner kronor kommer att ingå i nämndens förslag till investeringsbudget för år 2025.

Bakgrund

Syftet med miljö- och klimatprogrammet är att styra mot en god och hälsosam miljö och en långsiktig hållbar utveckling i Danderyd.

Miljö- och klimatprogrammet har sex fokusområden:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Friskt vatten
- Biologisk mångfald
- God bebyggd miljö
- Giftfrimiljö

Enligt programmet har nämnden ett politiskt ansvar för att tillsätta resurser till programmets genomförande och ska i beslut om åtgärder verka för att målen och uppdragen i programmet uppnås.

Miljö- och klimatprogrammet ska följas upp en gång per år. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och samordning med berörda nämnder. Nämnderna ansvarar för underlag i form av miljöredovisning.

Bildningsförvaltningen
Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Bildningsförvaltningens utredning

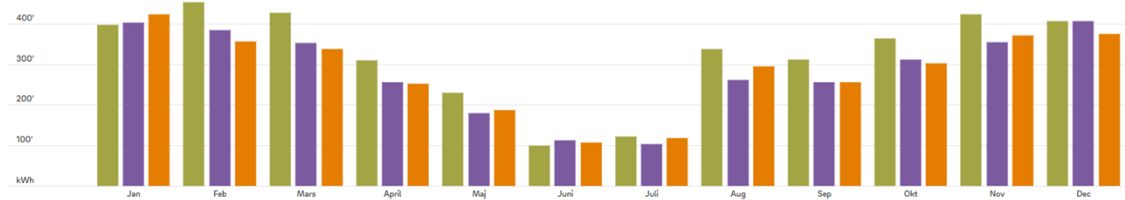
Miljö- och klimatprogrammet är omfattande och har en genomförandetid till 2030. Detta innebär att val av åtgärder sker successivt över tid och att nämnden inte arbetar mot samtliga fokusområden årligen. Det centrala är att nämndernas sammantagna åtgärder bidrar till att det övergripande målet uppnås. För att uppnå bästa effekt föreslår förvaltningen att nämnden fokuserar på de områden där nämndens verksamheter bedöms ha störst miljöpåverkan:

- Begränsad klimatpåverkan – energianvändning inom idrottsanläggningar
- Friskt vatten och giftfri miljö – spridning av granulat från konstgräsplaner samt bevattning och gödning av naturgräsplaner

Begränsad klimatpåverkan

Enligt kommunfullmäktiges uppdrag ska energianvändningen i kommunägda byggnader minska med minst tre procent per år i genomsnitt över en femårsperiod.

Under år 2023 förbrukade Danderyds idrottsanläggningar 3 389 561 kilowattimmar, vilket jämfört år 2021 är en minskning med 13 procent eller 499 091 kilowattimmar. Minskningen motsvarar den årliga förbrukningen för 25 genomsnittsvillor.

✓ EI

Förbrukning (kWh)	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Summa
2023	423 099	356 968	338 919	252 561	188 130	109 261	119 222	296 294	256 631	302 778	370 698	374 699	3 389 561
2022	403 881	384 032	354 046	255 631	179 552	113 887	103 403	282 542	255 922	312 211	354 927	406 751	3 386 786
2021	397 704	452 732	428 261	310 182	230 534	100 897	122 892	338 898	311 498	364 749	423 787	406 527	3 898 652

Den minskade elförbrukningen beror huvudsakligen på effekter från genomförda investeringar när det gäller att nyttja de konstfrusna isarnas kylanläggningar som värmepumpar. Installationer har genomförts och driftsatts på Stockhagens IP och Danderydsvallen. På Enebybergs IP är installationen genomförd, men driftsätts först i samband med att den nya servicebyggnaden färdigställs våren 2025. Påverkar gör även de nya luftavfuktare som installerades i ishallarna under 2023 samt det successiva utbytet av planbelysning till energieffektivare LED-belysning.

Mellan åren 2022 och 2023 ligger elförbrukningen oförändrad. Om nyttjad byggel i samband med obygnationen av Danderyds gymnasium borträknas tillsammans med allmänhetens ökade nyttjande av laddning på idrottsplatsernas parkeringar innebär det för 2023 en minskad förbrukning om 61 151 kilowattimmar eller 2 procent. Variationer likt dessa förekommer

Datum 2024-05-27
Diarienummer KFN 2024/0061

Bildningsförvaltningen
Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

mellan enskilda år. Det är därför målsättningen om minskad energianvändning mäts som ett snitt över en 5-årsperiod. Variationer beror även på väderleken som påverkar elförbrukningen i de oisolerade ishallarna.

För år 2025 föreslår förvaltningen att installera förvärmning av luftavfuktaren i Enebybergs ishall. Det succesiva utbytet till LED-belysning fortsätter i takt med att ekonomisk och teknisk livslängd uppnås och ingår som en del i ordinarie investeringsprocess. Färdigställandet av den nya servicebyggnaden på Enebybergs IP våren 2025 förväntas innebära en minskad elförbrukning då byggnaden rent konstruktionsmässigt kommer att vara betydligt mer energieffektiv än tidigare byggnad från 70-talet samt att värmeåtervinning från ishallens kylanläggning kommer att nyttjas.

För att få ut mesta möjliga av redan genomförda investeringar ligger fokus fortsatt på energieffektiv isdrift. Detta kan innebära bland annat att hålla ”rätt” tjocklek och temperatur på isen, optimera vattentemperatur på läggvatten samt antal avkörningar.

Förvaltningen arbeta även med beteendeförändringar tillsammans med egen personal och föreningslivet för att minska läckage av värme från våra fastigheter och därmed spara energi.

För ytterligare energioptimering fortgår arbete med uppkoppling av isanläggningarnas system mot DUC (digitaliserad undercentral) för bättre styrning samt att maximalt nyttja de potentialer fullt ut som finns avseende värmeåtervinning från kylkompressorerna. Samordning och dialog sker med kommunens energistrateg för bästa effekt.

Friskt vatten och giftfri miljö

Danderyds idrottsanläggningar förbrukar årligen 15 000 kubikmeter vatten vilket motsvarar den årliga genomsnittsförbrukningen för cirka 300 personer. Förbrukningen avser främst nyttjande av duschar, spolning av isar samt bevattning av fotbollsplaner. Den senare är avhängig väderleken och variationer mellan åren förekommer. Inom anläggningssidan pågår en löpande översyn av arbetssätt för att minska vattenförbrukningen. Bevattning sker med fördel tidig morgon eller sen kväll för minskad avdunstning samt mer sällan, men kraftigare, för att stimulera grässets rottillväxt.

Förvaltningen konstaterar att ett allt varmare och torrare klimat kan komma att öka risken för bevattningsförbud under sommarhalvåret. Mot bakgrund av detta ser förvaltningen det som intressant att under programperiodens senare del samverka med samhällsutvecklingsförvaltningen för att undersöka om det näringsrika vattnet i Nora träsk kan nyttjas för bevattning av naturgräsplanen på Danderydsvallen.

Danderyds idrottsanläggningar använder i genomsnitt 1 250 kilogram konstgödning (NPK) per år på kommunens naturgräsplaner. Jordanalys görs på planerna så att gödning i förhållande till önskat nyttjande och slitage kan optimeras. Konstgödning har egenskaper som gör det enklare att få en

Bildningsförvaltningen
Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

kontrollerad tillväxtkurva varför planer i dagsläget inte finns på att byta ut detta. Eftersom långtidsverkande gödningsmedel används ger detta minskade volymer och därmed minskade utsläpp i samband med transporter.

Från och med 3 april 2023 har Danderyds kommun övertagit fotbollsföreningarnas konstgräsanläggningar. Därmed är kultur- och fritidsnämnden ansvarig för utbyten av konstgrässystem.

Europeiska kemikalieinspektionen har förbjudit försäljning av gummigranulat som infill från år 2031. Beslutet innebär att utvecklingen nu går snabbt vad gäller att ta fram mer miljövänliga konstgrässystem som är spelbara året runt på våra breddgrader.

Under år 2025 planeras byte av 7- och 11-spelplanerna på Danderydsvallen samt 7-spelplanen (Jurek) på Stockhagens IP. De små planerna kommer att få sandinfill och 11-spel kommer att få system med korkinfill. Eftersom utbyte av konstgrässystemen utgör del av ordinarie underhållsplan innebär detta inte någon tillkommande kostnad inom miljö- och klimatprogrammet.

Vid utgången av 2025 kommer samtliga konstgrässystem att vara utbytta. Detta innebär att återvunnet gummigranulat endast kommer att finnas på de tre 11-spelplaner Djursholm, Enebyberg och Stockhagen. Runt dessa planer vidtas åtgärder i form av fysiska stopp för att förhindra läckage av mikroplast. Övriga nio planer kommer att vara granulatfria eller innehålla biologiskt nedbrytbara granulat. Sammantaget innebär detta cirka 585 ton mindre gummigranulat i kommunens konstgräsplaner. Genom fortsatt användning av gummigranulat på tre 11-spelplaner säkerställs under ett övergångsskede möjligheten att spela vinterfotboll i avvaktan på ytterligare utveckling gällande konstgrässystem för våra breddgrader.

Konsekvenser för barn och unga

Arbetet med miljö- och klimatprogrammet utgår ifrån att Danderyds kommun ska främja en långsiktigt hållbar utveckling med generationsmålet i fokus där kommunen ska vara en förebild och ge förutsättningar för en god miljö och en god hälsa för invånarna. Ibland kan olika mål och ambitioner komma i konflikt med varandra. Barn har rätt till en meningsfull fritid och behöver rörelse för ett friskt liv samtidigt som detta kan innebära olika påfrestningar på miljö och klimat. Många barn och unga i Danderyd önskar utöva fotboll och isidrotter året runt. Kultur- och fritidsnämndens ambition inom miljö- och klimatprogrammet är att via stegvisa åtgärder möjliggöra detta samtidigt som ett långsiktigt miljö- och klimatfokus bibehålls.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag om beslutade åtgärder beräknas innebära investeringsmedel om 0,5 miljoner kronor enligt vad som framgår av bilaga "Förslag till åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2025".

Datum
2024-05-27**Diarienummer**
KFN 2024/0061Bildningsförvaltningen
Pernilla Elfstrand/Pierre NystedtJohannes Pålsson
BildningsdirektörHenrik Thureson
Kultur- och fritidschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Beslut om åtgärder 2025 inom miljö- och klimatprogram för kultur- och fritidsnämnden
2. Bilaga, Förslag till valda åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2025
3. Miljö- och klimatprogram 2021–2030

Expedieras
Expedieras kommunstyrelsen för vidare hantering